

densul a declarat-o de mult și colegilor săi, că o dată bucuros altuia cu singura condițiune însă, ca să i se primească biblioteca cu inventar.

D. căpitan Buescu Vasile, din arsenalul armatei, are înalta autorizațiune de a purta însemnele ordinului *St. Stanislas*, clasa II, conferit de M. S. Imperatorului Rusilor, și crucea de cavalier al ordinului *Legiunea de onoare*, conferit de d. președinte al Republicii franceze.

S'a aprobat vizarea de vecl în loturi, a proprietății statului Sutanul, din comuna Tulucești, plasa Prutu, județul Covurlui fostă pendinte de mănăstirea Slatina, în întindere până la 859 și jumătate hectare, pe prețul de lei 302,332, banii 50, în care intră lei 35,775, dreptul de bezman a locuitorilor de la vile aflate pe această moșie.

DIN TRANSILVANIA

Alegătorii români din Brașov s'au întrunit deună-zi în conferință, pentru a se consulta asupra ținutei față cu noul proiect în cauza școlilor.

Se știe că pe masa parlamentului din Buda-Pesta s'a pus un proiect de lege, care astăzi se pune la ordinea zilei. Fiecare român cu inimă curată trebuie să fie îngrijat, vădând eforturile guvernului maghiar pentru contopirea tuturor naționalităților în una singură, care pretinde să fie cea maghiară.

În fața nebulii ungurești, puse în scenă de cel chemați a se îngriji de binele poporului, Românii din Brașov au ales o comisiune de 5 care să elaboreze o rezoluțiune—protest, față cu noua nedreptate îndreptată asupra limbii noastre, și a culturii în genere.

DIN AFARA

Formula jurământului în Franța.

Propunerea de modificare a formulei jurământului juridic a revenit în discuția senatului francez în a doua deliberare. La prima cetire, Senatul înlocuise textul adoptat de Camera cu un articol prin care se da voie juratului, care ar fi făcut cerere în scris înainte de audiență să substituie o simplă afirmațiune jurământului obișnuit și să autorise, în aceleași condiții, pe șeful juriului să suprimă menționarea numelui de Dumnezeu în declarația cerută de art. 348 din Codul de instrucție criminală. Această propunere care, în mîntea autorului ei, avea meritul de a împăca respectul libertății de conștiință cu menținerea jurământului religios, a fost viată atacată ca ducând la «materialism legal». Totuși, senatul, cu 153 voturi contra 113, și-a menținut primul său vot.

Trebuie însă să ne îndoim că această lege va fi aprobată de acei ce nu admit de cât soluțiuni absolute, și acesta cu atât mai mult că, prin dispoziția de a face declarațiunea în scris înainte de începerea audienței, se ia din mîna multora ocaziunea de a da un caracter teatral manifestărilor ateiste în plină ședință.

Din Turcia.

Amânarea conferinței pentru Libanon—Anglia și Poarta.

Conferința ambasadurilor, care trebuia să se întrunească marțea trecută pentru alegerea guvernului din Libanon, nu s'a ținut. În ultimul moment d. de Noailles a încușinat pe Aarifi-pașa și pe reprezentanții celor-

lalte puteri participante, că densul nu poate să ia parte la deliberări, de oare-ce nu a primit încă instrucțiuni de la guvernul său. În cercurile diplomatice din Constantinopol însă părea cea mai acreditată este că ambasadorul francez a luat lipsa de instrucțiuni numai ca paravan după care se ascunde intențiunea de-a câștiga timpul trebuincios pentru a prepara tărîmul candidaturii lui Nasri-Bey. În aceeași zi d. de Noailles a avut o lungă întrevorbire cu marele vizir, și de atunci străduința lui pe lângă ceilalți colegi este mare ca să i facă să schimbe pe actualul guvernor Rustem-pașa. Pearta însă, ca și în general ceilalți plenipotențieri, sunt mulțumiți cu administrația acestui guvernator, care, în timp de zece ani a știut să țină liniștea în acel district, deși ciocnirea intereselor diferitelor puteri este aici mai mare ca ori undă.

Foia arabă *El Jevaiib*, care apare sub auspiciile palatului, conține un articol foarte remarcant în cercurile diplomatice din Constantinopol. Acest articol vrobește de Anglia ca de un amic adevărat al Turciei și dă să se înțeleagă că tot ce face această putere în Egipt, este în interesul Sultanului. Populațiunile arabe trebuie să fie cu drept mirate de tăcerea pe care o păzește Sultanul în privința ultimei note a lordului Granville, și ar trebui să se întrebe dacă această tăcere nu ar însemna o intențiune de a renunța la drepturile Califului în valea Nilului.

Ei nu sunt în stare să priceapă politica înaltă, căreia trebuie să se atribute faptul că guvernul turcesc nu s'a pronunțat încă asupra programelor engleze. E bine deci să se caute a i liniști în această privință, arătându-le că Sultanul nu pierde din vedere ce se petrece în Egipt și mai pre sus de toate drepturile suverane ale Porței.

Fortărețele Austriei în granița României.

Sub acest titlu am voit să arăt cum cum știe Austria să se întărească în granițele României, nu spre a se apăra în cazurile eventuale, ci spre a o putea cuceri mai lesne. — Dacă o națiune are sacra datorie de-a se întări bine pe calea armată, nu mai puțin trebuie a se întări și pe calea educațiunii. Un popor poate fi cucert nu numai cu armele, dar și prin educațiune. Istoria ne arată popoare cari, învingătoare prin arme, au fost subjugate de supuși prin educațiune. Austria a înțeles foarte bine acest adevăr și pentru asta nu pierde ocaziunea de-a se profita. Mai puțin să ne temem de reușita Ungurilor intru a desnaționaliza pe Români; ei întrebunțază sila, lupta e fățișă și fie-care știe de ce să se păzească. Cu Austria nu e tot astfel. Ea, pe tăcutele și sub forma de libertate, mai lesne ne poate înșela.

Iată primejdia care ne amenință, iată fortificațiunile Austriei în granițele României: *Scolii bune în granițe, în care Românii din România sunt atrași.* În toate orașele Bucovinei vom găsi gimnasil bine întocmite, menite a atrage copiii români din România, după cum vom dovedi. Pentru aceasta vom descrie unul din gimnasil din Bucovina (fiind toate asemenea), apoi vom descrie și un gimnasiu român din vecinătatea Bucovinei, menit a ține piept celor d'ântei. Numai astfel va fi bine înțeles lucrul și numai astfel vom repara răul.

Orașul Suceava are 10,000 locuitori. În acest oraș se găsește un gimnasiu cu 8 clase. Ca local de instrucțiune va fi

de ajuns a spune că e model. Gimnasiul numără peste douăzeci camere, spațioase, împărțite cam astfel: 10 pentru clase (8 pentru clasele germane și 2 pentru clasele paralele române), 2 camere pentru cabinetul de fizică și chimie, 2 pentru cancelaria (una a directorului și una a profesorilor), camerele directorului, camere pentru 2 biblioteci.

Acest gimnasiu avea 8 clase până în anul 1881. Materiile se făceau în limba germană. Observând însă guvernul austriac că mulți români din România vin să învețe în gimnasil din Bucovina, a hotărît a crea clase paralele în care să se facă materiile în limba română. Astfel în anul 1881 s'a înființat clasa I, anul (scolari) acesta clasa II-a și tot astfel se va continua a se adăoga câte-o clasă pe fie-care an, până ce vor fi două gimnasil: unul nemțesc, altul românesc.

Ne vine întrebarea: oare guvernul austriac înființează un gimnasiu românesc de dragostea Românilor din Bucovina? Oare pentru că din mai mult de *trei sute* de elevi cari frecventează acel gimnasiu, majoritatea fiind români din Bucovina, guvernul austriac să fi simțit dreptatea de-a le face un gimnasiu în care să se învețe materiile în românește? Cum de n'a înființat un așa gimnasiu mai d'înainte, căci doar Români în Bucovina nu sunt numai din anul 1881?

Fără îndoială altul trebuie să fie motivul înființării gimnasilor din Bucovina, în cari să se învețe românește: guvernul austriac a observat că de un timp încep a veni mulți români din România ca să și facă studiile în gimnasil din Rădăuți, Suceava, Cernăuți. Pe fie-care an numărul elevilor români din România se înmulțese în numitele gimnasil. Pentru ce dar să nu și luăm măsurile guvernul austriac, care în orice ocazii s'a ardat așa de bun pentru români, d'a șterge obstacolul ce i întâmpină copiii români, când venia să se adape în școlile din Bucovina? Acest obstacol era limba. Poate că mai mulți români și-ar fi trimes copiii în acele școli, dar limba germană era o pedică. Acum, când astăzi pedecă nu mai este, elevii români se înmulțesc. Și pare Austria nu știe ea prea bine că o națiune nu și poate pierde naționalitatea fără a și pierde limba?

Va întreba poate cititorul și dar la noi nu sunt gimnasil prin apropierea celor din Bucovina, precum gimnasil din Piatra, Fălticeni, Dorohoi, Botoșani, care ar putea se le țină pept? De ce dar ne-am teme că părinții români să și trimată copiii în Bucovina la școli, când noi avem școlile noastre? Ar trebui, iubite cetitorule, să termin descrierea gimnasilor din Suceava, apoi să descriu unul din gimnasil noastre menite a ține pept celor din Bucovina, atunci numai al simți dureroasa realitate care m'a împins ca să scriu aste rânduri.

Gimnasiul din Suceava numără nouăsprezece profesori, *toți cu concurs*; un cabinet de fizică și chimie, în care se fac experimente; două biblioteci, una a profesorilor și a ta a elevilor, *cumpărându-se pe fie-care an cărți pentru o anumită sumă prevăzută în bugetul statului*. Tablouri mari de zoologie și botanică; o mică colecție de animale și plante. O colecțiune frumoasă de minerale etc. etc.

Ce avem la gimnasil noastre de prin vecinătatea Bucovinei, din toate cele arătate la gimnasiul din Suceava? — Voi lăsa la o parte liceul din Botoșani, care și el are nevoie de foarte multe îmbunătățiri, și voi considera gimnasil din vecinătatea Bucovinei.

Aceste gimnasil sunt toate întretinute de județe și comune. Statul le vine în ajutor cu câte 5000 lei pe an. Au numai câte 4 clase, afară de cel din Dorohoi care are mai puține. Apoi la aste gimnasil se mai găsește un cabinet com-

plect de fizică, vr'o bibliotecă, tablouri de zoologie sau botanică, colecțiuni de minerale?... Pare că copiii români n'ar fi destul de deștepti ca să învețe pe de-a rostul, fără să mai vadă lucrurile cum stau în natură?

Dar personalul?... Nici pe jumătate ca la gimnasil din Bucovina! Dar ast' i de mirare? Românii noștri sunt destoinici. Când se pun pe treabă, te miri de isprăvile lor. Parcă-un profesor nu poate ținea și 2 și 3 catedre d'odată când va fi silit? Aice'i meștesugul, ca se facem metoda uniformă; căci cu profesori cu câte 2 sau 3 catedre, copiii devin dobă de carte!

Ast-fel sunt întocmite gimnasil noastre menite a ține pept celor din Bucovina.

Să cercetăm acum care'i cauza stărei deplorabile a acestor gimnasil. Cetitorul va afla lesne asta cauză dacă va și ca profesorilor acestor gimnasil sunt mai rău plătiți de cât scriitorii (unii câte cu 80 lei pe lună). Ei au fost victima neglijenței guvernelor ce s'au streșorât de la înființarea lor. Astăzi irse, mai mult ca ori când, li se face nedreptatea sărbătoare, care'i lovește în tot ce pot avea mai sacru, în amorul lor propriu. Astăzi, prin legea gradației profesorilor, se face nedreptate; ba chiar insultă tocmai celor profesori, cari ar trebui să fie mai mult încurajați d'a lupta contra vecinului care ține d'a ne cuceri și pe calea intelectuală. Nedreptatea conștientă în privilegiate ce se acordă profesorilor de la gimnasil statului, fără ca să se poată bucura de ele și profesorii de la gimnasil întretinute de comune și județe. Profesorii de la școlile județelor și comunelor nu mai sunt egali cu cei de la școlile statului. Dacă pentru profesorii de la școlile statului se caștă a li se face îmbunătățiri materiale, ear cei-alți neglijăți, ba chiar li se interzice d'a se bucura de dreptul apilor servii la județe sau comune chiar atunci când ar trece la vr'o școală a statului, — astea însămnă tot una cu a le spune verde că: *voi profesori de la școlile întretinute de județe și comune, nu sunteți în ochii noștri profesori și nu vi se racinoazăte acest titlu de cât din ziua ce veți încenă a funcționa la una din școlile statului*.

Ași întreba pe on. guvern, crede oare mai chiaburi pe profesorii de la școlile întretinute de județe sau comune de cât pe cei de la școlile statului? Se vede lămurit deci, nedreptatea ce se face acestor profesori. — Datoriile lor sunt egale. Ei au fost numiți în baza celorlași concursuri ca și cei de la stat. Ei au de făcut aceleași materii în clase ca și cei de la stat. În fine aceleași datoriile, dar drepturi neegale. Asta nu seamănă o insultă?... Era greu pentru profesori până acum, iar d'acum e mai greu pentru profesorii comunali și județeni. Până acum suferința era comună și fie-care știe că mai lesne se suferă în comun. — De acum înainte fie-care profesor de la județe sau comune va căuta să fie permutat la școlile statului; iar gimnasil din granițe vor deveni o parodie sau vor fi închise, scopurile vecinilor mai lesne împlinite.

Nu caștă a face incriminări guvernului, căci poate nici se știe de dragostea cea peste măsură cu care neconștient se siltește puterul nostru veșin a ne încunjura. Un guvern nu e așa de culpabil, când face vr'o greșală din scăpare de vedere; dar devine prințpal când i se face cunoscut pericolul ce i amenință țara și nu ia nici o măsură. Nu cred să lipsască oratori în parlamentul țerei românești cari se atragă atențiunea guvernului. Nu cred că presa românească să stăa indiferentă și a nu da alarma. Atât oratori cât și presa au dovedit activitatea lor în destinația Dunărei, precum și în toate chestiunile de viață a țerei. Ast-fel guvernul va trebui să ia măsuri d'a îndrepta răul.

Județele și comunele au arătat bunăvoință, dar mijloacele lor nu ajung pentru a întreține niște gimnasil așa cum ar trebui în aste-localități. Gândiască-se guvernul că pe fie care un mergând copil noștri să învețe în Austria, odată cu știința vor aduce în țară și ideile, sentimentele d'acolo. Gândiască-se bine guvernul că dacă unii din acești copii, deveniți maturi, ar ajunge la cărma statului, atunci Austria va avea mai puțin de luptat cu România de cum are astăzi, ca să și ajungă scopurile.

Grigori Bărjovanu.

DIN JUDEȚE

Talanca națională. — Consiliul comunal al Iașului s'a pus pe lucru și după voturile ce ia, se vede, zice „Curierul, B.” că se îngrijește intrădever de binele de aproape al obștel. Ast-fel în ședința de Mercuri 16 Feb. a votat ca cărțile podarilor să ele în primire și să transporte necurățile mărunte sau vitele perite din ogrăzile particulare, cu condițiune însă ca particularii să ție deja gata adunat gunoal casel lor. Ca semnial pentru avisarea publicului, ce cărțile podarilor ar trebui să poarte, s'a pus: clopoțelul, toaca și talanca. După o mică discuție, s'a admis talanca, care de unii în ris a și fost imediat poreclită „*talanca națională*”. Felicităm pe noul nostru consiliu comunal pentru această măsură, care de o parte va oferi o mare îndemănare publicului, iar de alta va ajuta foarte mult la desinfecțiunea orașului. Aplicarea va începe de la Aprilie 1 a. c.

Același Consiliu comunal a hotărât, ca fie-care sergent de stradă să aibă o coșciucă, în care cetățenii la trebuință să se inscrie ori-ce avisare sau reclamație către Primărie. Cu acest mod, administrațiunea comunală până în 12 oare va fi avisată de nevoile cetățenilor și va fi mai în posibilitate să îndrepte de urgență relice chiar din orice capăt cât de îndepărtat al orașului. Aplicarea acestei măsuri va începe tot de la 1 April a. c.

Mișcarea populațiunii comunei Iași, în săptămâna de la 6—13 Fev. trecut a fost următoarea, după cifrele estrase din registrele oficiului stărei civile, pe cari ni le comunică d. ofițer. Născuți 54: 32 b. și 22 f., dintre cari 15 b. și 10 f. cr., 17 b. și 12 f. isr. Declarațiuni de căsătorie 13: 7 cr. și 6 isr. Căsătorii celebrare 24: 19 cr. și 5 isr. Morți 57: 24 b. și 33 f., dintre cari 11 b. și 10 f. cr., 13 b. și 28 f. isr.

Șesul liniei ferate Podul Iloaiei-Iași este plin de apă, astfel că e pericol de omare inundăție. Credei că ar fi bine de a se măsuri în această privință, pentru a înălțarea de pe acum cea ce mai pe urmă ar fi prea târziu.

Accident. — „Farul Constanței” spună că în ziua de 18 Ianuarie trecut Dumitru Culcea, locuitor în comuna Cochinlenț, plasa Megidia, ducându-se la vânat împreună cu fratele său George și alți trei locuitori din comună s'a luat a fugări cu ogarii săi un iepure ce i-a eșit înainte, în această goană împiedicându-se de o piatră a căzută pe pușcă care o avea în mână și care s'a descărcat îndată răvindul grav la pântec. Tovarășii săi, care rămăseseră în urmă văzând că el nu mai apare, s'au dus în căutarea lui și abia după vre-o căteva ore l'au putut găsi într-o groapă, scaldat în sângele său și în cele din urmă momente ale vieții. Nici un ajutor nu mai era posibil. Constatările medico-legale făcute au dovedit că moartea a fost provocată de prea

FOIȚA «ROMÂNIEI LIBERE»

— 21 Februarie —

și 'mi să pare că n'am reușit așa de tot rău.

— Așa dar, aci nu eram uitat? Ți-a fost vorbit de mine?

— Uitat, d-ta, uitat la Aubiers! Am fost crescut în cultul amintirei d-le. Mama 'm'i vorbea de d-ta cu iubire, rămăsese—și idolul ei. Tata nu s'obosea repetând că fericirea intrase în casa lui o dată cu d-ta; toate prosperitățile noastre le raporta numai la d-ta. Uitat, nașul meu! N'ai lipsit nici o zi din inimile noastre. Seara, numele d-le era adus în toate convorbirile; aveam ca vecin pe un vechiu ofițer în retragere care primea *Monitorul Armatei*; te-am urmărit pas cu pas; nu e nici o promoțiune a d-le pe care să n'o fi sərbătorit în familie.

La colegiți, erai eroul meu. De câte ori am voit să și scriu! Câte scrisori începute pe care nu le-am terminat! Nici odată n'ai trimis vr'o scire despre d-ta. Eram abia un copil când ai plecat, și 'mi ziceam că ai fost de ajuns câte-va luni ca să mă șteargă din viața d-le. Mă înșelam, fiind că după atâtea ani ai regăsit drumul spre fermă; mă înșelam, fiind că iată-te, fiind-că și tu și mâinile în ale mele.

Toate acestea erau plătute fără îndoială; dar Evrard era tot turburat. Ce făcuse el pentru ca să merite o amintire așa de stăruitoare, o iubire așa de neschimbată? Zisese în ziua botezului, că finul său, mărindu-se, va

avea în el un amic, și finul luase acum rolul nașului (ținându-și promisiunea. Inșurările fericite, darurile plăcute sau serioase pe care le descoperă la acest tiner și marea părere de rău, ba așa putea zice remușcarea; să acuza ca ingrat și nu prevedea că se va achita într-o singură zi. Trebuia se plece a doua zi, și avea numai câte-va ore de stat la Aubiers, pe care le întrebunță la vizitarea locuinei și moșiei, unde totul era nou pentru densul. Despre partea curții, cu copierul său învechit și cu florile urcătoare, locuina părea încă rustică amintindu-i origina. Văzută din grădină, cu cele două pavilioane de curând clădite, avea aerul unui mic castel.

În interior, nu era nici o urmă de fermă, afară de unele mobile vechi conservate de pietatea fiială. Totul arăta un gust delicat, totul da pe față o viață elegantă și simplă în același timp. Moșia înflorise, pământul era producător, țeranul bine tratat, igienic adăpostit, căci Paul ținea mult să îmbunătățească în jurul lui condițiunea în care fusese și el.

După obiceiul mai tuturor oamenilor superiori cari au făcut războiul în Africa, Evrard reunea în el pe un soldat și pe un agricultor; dete finului mai multe sfaturi bune.

De altă parte agricultura nu era un subiect de convorbire. Vorbeu și de alte multe lucruri, după cum se

întâmplă unor prieteni cari, ne-având multă vreme de stat împreună, să grăbesc a și desvălui sentimentele și a și comunica cugetările.

Paul recunoscu în nașul său pe omul pe care se învățase a i iubi, pe când Evrard regăsea în finul lui imaginea tineretii sale.

Se inserase. Prânziseră, și erau încă la masă, așezați unul în fața altuia vorbind; soarele dispăruse, apusul se întuneca; luna, rotundă și strălucitoare se urca pe cer în partea opusă a orizontului. Momentul de adio sosea.

Paul era trist, Evrard era și el emoționat. Nu timpul crează amicitțiile; cele mai grabnice sunt adesea cele mai bune și cele mai durabile.

Iată o zi pe care n'o voi uita, zise Evrard. Plec cu părerea de rău că te părăsesc așa de curând, dar mulțumit de tine, scumpul meu Paul. Părinții tăi erau niște suflete superioare, și te consider ca pe un fiu demn de ei. Hotărându-te să trăiești la moșie, ai dat probă de un bun simț, de o modestie foarte atingătoare; așa ar trebui să faci toți aceia pe care pământul i-a înclumcat cu darurile lui. Pământul nu cere numai brațe care să i serve; are trebuință asemenea, are trebuință mai au seamă, de inimă credincioasă și recunoscătoare. Lasă-mă acum a-ți da un ultim sfat. Omul nu e făcut să trăiască singur, fericirea n'are preț de cât cu condițiunea d'a fi împărțită. Fi-

ind-că și simți pasiunile destul de moderate pentru o viață liniștită, simplă și laborioasă, trebuie să te însori, trebuie, fără a mai aștepta mult, să caștă în familie completarea soartei tale. Dumnezeu bine-cuvintează rar o casă fără femeie și copii, și chiar munca, fără iubire și devotament, însemnează puțin în ochii lui. Insoară-te, amicul meu; caută o ființă vrednică care să fie bucuria casei tale, o fată onestă și modestă, având și frumusețe și bună-tate, o soată, în fine, care...

Nu sfârși. Paul și ascusese fața în mâini și suspine cu greu comprimate i buceana în piept. Până aci, stăpân pe el însuși, arătase ospetelui său o față fericită și surzătoare; însă Evrard, fără să știe, apăsase pe o rană încă sângărendă, și bietul băiat, învins de durere, obosit deja de o întregă zi de conținere, să trădase fără să vrea. În fața acestui spectacol neașteptat, colonelul se sculase. Luă pe Paul în brațe, și i întrebă cu iubirea unui părinte.

— Ce ai? Voi fi atins, fără să știu, vre-o parte dureroasă a inimii tale. Va să căte ai o intristare? Pentru ce nu 'm'ai spus nimic despre ea? Vorbește; ce trebuie să fac? Mai puțin dispune de câte-va zile încă; vr'o să le petrec cu tine? Prezența mea nu te va vindeca; poate însă că te va mai ușura.

— Nu, nu, pleacă! strigă Paul ne-

COLONELUL EVRARD

DE

JULES SANDEAU

-- Și acum, zise colonelul, a cărui curiositate nu era încă pe deplin satisfăcută,—cum să face că, văzându-mă, ai ghicit că și sunt naș?

— Te-am recunoscut, răspunse Paul; și nu 'm-i-a fost greu, grație asemănării acestui portret.

— Dar acest portret, fiind-că în adevăr e al meu, cine l-a făcut? de unde l' ai?

— După lupta în care și-ai câștigat epoletele de căpitan, toate zările ilustrate din Paris, au publicat portretul d-le încadrat în povestirea frumoasei d-le purtări. Le-am strâns, le păstram ca pe niște lucruri sfinte; îndată ce am știut să mă nesc pensula, 'm'am inspirat din ele ca să fac imaginea d-le,

multa hemoragie și nu există nici o bănuială de crimă în privința morții nuntului.

ABUZURILE DIN GALAȚI

Raportul comisiei de anchetă parlamentară

Sâmbătă s'a început în cameră de discuție asupra raportului d-lui Vilacrose ca rezultat al anchetei ce se instituiseră în urma denunțurilor că în Galați se comit abuzuri.

Raportul este destul de deslușit, pentru a mai avea nevoie de comentarii:

Domnilor deputați,

Prin legea din 16 Decembrie 1881, comuna Galați a fost autorizată a se impune asupra raportului d-lui Vilacrose ca rezultat al anchetei ce se instituiseră în urma denunțurilor că în Galați se comit abuzuri.

Prin art. 2 din această lege s'a înființat o comisie care să constate datorită comunei, să încuviințeze rădicarea banilor de la casa de depuneri și să aprobe îmbunătățirile de făcut.

Această comisie s'a intrunit pentru prima oară în ziua de 8 Aprilie, la Galați, compusă din d-nii Nacu C., Opreanu, Racoviță, Constantinescu, Gheorghian și delegatul guvernului, inspectorul financiar Constantinescu.

Comisia s'a ocupat mai întâi cu lichidarea datoriei către Casa de depuneri, care se urca la suma de 1,245,161, bani 73 capete, plus procente până la achitarea și a autorizat pe comună a converti acest împrumut.

În al doilea rând, a examinat datoriile comunei către diferiți creditori a căror plată se cerea imediat și care se află desemnate pe larg în procesul verbal al comisiei din 10 Aprilie 1882, în sumă de lei 222,481, bani 89. În această sumă intră diferite mandate rămase neplătite la 31 Martie 1882, din exercițiile trecute în sumă de lei 186,753, bani 7. Comisia a încuviințat a se rădica de la casa de depuneri această sumă de lei 222,481, bani 89, cu condiția însă ca rămășițele de venituri din anii trecuți pe cari comuna ei prevedea ca resurse bugetare ale anului 1882-1883 să le verse la casa de depuneri în contul acestui avans, până ce comisia va lichida întreaga situație a comunei.

Această lichidare definitivă a tuturor datorită comunei, comisia n'a putut-o face atunci, din cauză că dosarele și computurile fuseseră înaintate la curtea de comtur, de la care s'a cerut înapoierea lor.

La 14 Ianuarie 1883, comisia s'a intrunit în a doua ședință în persoana d-lor: V. Gheorghian, Șefendache, subsemnatul și delegatul guvernului d. Constantinescu, și a voit mai întâi să constate modul cum se executase precedentele sale decizii.

În privința convertirii împrumutului de la casa de depuneri, comuna a prezentat recepția acelei case constatând plata sumei de 1,319,724 lei 88 bani, ce datoră.

În privința întrebării sumei de lei 222,481, bani 89, comisia a constat cu părere de rău că s'a neșcotit într'un mod absolut decizia sa. Mai întâi, verificându-se mandatele în auzența prezentate de comună la 10 Aprilie 1882, s'a văzut că parte din ele fuseseră plătite încă din anul 1881, astfel că se ceruse de la comisie plata unor datorii fictive.

Dintre sumele ce urma a se plăti din acest fond, unele au fost achitate precum: funciara proprietăților comunei și reținerea de 5 la sută de la funcionari și aceste sume, în loc de a se afla în

cașa comună, au fost întrebuințate în cheltuieli ordinare. În cât privește obligațiunea impusă comunei de a restitui la Casa de depuneri avansul făcut, comisia a constat că, de și de la 10 Aprilie până la 14 Iunie 1880, se încasase rămășițe în suma de lei 146,725, bani 5, totuși nu se vărsase nici un ban la Casa de depuneri și se întrebuințase în cheltuieli de pavagiu, aceasta în contra încheierii comisiei, și fără aprobarea sa relativă la aceste lucrări. Este de observat mai ales că toate aceste cheltuieli s'au făcut chiar îndată după plecarea comisiei din Aprilie, fără ca să fi pus măcar în vedere a acestia urgența și necesitatea lor.

Comuna, voind a justifica întrebuințarea acestor fonduri, a căror destinațiune fusese schimbată de densa, a prezentat o serie de lucrări de pavagiu, pe care comisia s'a crezut datoră de a le examina, spre a constata dacă fondurile acordate de Cameră fuseseră întrebuințate în folosul acestei comunei și în conformitate cu legile esistențe.

Prima lucrare este contractul de aprovizionare de piatră. Comisia s'a informat că de mai mulți ani se afla în portul Galați o cantitate de piatră care devenise un adevărat obstacol pentru circulațiune și atrăsese reclamațiunile administrațiunii portului. La 10 Februarie 1882, primarul încheiă un proces-verbal, prin care, pentru mai multe considerente, dispuse ca de urgență să se deschidă o licitațiune pentru ziua de 8 Martie viitor pentru cumpărare de piatră pătrată de lavă vulcanică cu care să se paveze mai multe strade. Prin acest proces-verbal, însuși primarul arată că această cumpărare fusese respinsă de minister în anul 1881, pentru lipsă de fonduri bugetare, și ori-cine este în drept a se mira cum de astă-dată primarul încuviințase asemenea întreprindere când starea financiară a comunei era tot așa de deplorabilă ca și în trecut, când urma a se obține aprobarea comisiei instituite de Cameră. Aceasta este cu atât mai surprinzător cu cât era vorba de o antreprisă de 350,000 franci, plătibilă în termen de 5 ani cu anuități, adică un adevărat împrumut deghisat, care ar fi necesitat nu numai o nouă autorizare a consiliului comunal și a comisiei parlamentare, dar chiar o lege specială conform art. 40 din legea comptabilității generale a Statului. Cu toate acestea se procedea la licitațiune și, de și era vorba de un material care urma să se aducă din străinătate, și care necesita conform art. 48 și 50 publicațiuni atât în țară cât și în străinătate, în termen minimum de 2 luni, totuși cu o rezeziune inexplicabilă publicațiunile nu se fac de cât în țară și în termiu de 28 de zile. Într'adevăr ele au eșit de la primărie la 13 Februarie 1881, sub No. 898-902, iar licitațiunea a fost fixată pentru ziua de 8 Martie. Condițiunile de aprovizionare nu erau nici formulate nici aprobate de minister în momentul faceții publicațiunilor, căci ele se văd formulate în ziua de 27 Februarie, înaintate ministerului la 3 Martie, și aprobate cu ordinul 3,457 la 4 Martie.

Aceste date dovedesc indetul cu câtă urgență se trata despre interesele atât de mari ale comunei, și comisia se abține de orice comentarii. La 8 Martie, ziua licitațiunii, primarul observă că s'a omis d'a se convoca consiliul comunal spre a asista la licitațiune și dispune amânarea licitațiunii peste 10 zile, în ziua de 18 Martie, violându-se și cu această ocaziune dispozițiunile art. 47 din legea comptabilității. La 16 Martie, în lipsa consiliului comunal, se deschide licitațiunea. Se primesc o ofertă din partea unui concurent serios care arată imposibilitatea în care se găsesse concuren-

liberă și mi simțeam spiritul sănătos. Dacă fericirea constă în pacea și liniștea sufletului, mi puteam considera fericit.

Sosiseam aci pe la sfârșitul unei ierni lungi și triste; abia venisem și primăvara fusesse aci, ca și cum ar fi sărbătorit întoarcerea mea și mi-ar fi zis bună venirea. Peisajele noastre sunt în genere lipsite de măreție și de caracter, dar în primăvară au o dulceață rară.

Bucuria că mă regăsesse în aceste țărine, în mijlocul muncii și ocupațiunilor pentru care eram născut, satisfacțiunea că am să trăiesc conform gusturilor mele, iubirea de bine, intențiunile arzătoare de care eram animat, — ce să'ți mai spu? — splendoarea cerului, aerul curat, mirosul pămentului de curând împodobit, — totul mă afunda ca într'un fel de beție neconținut reinovită, și nu doream, nu visam nimic mai mult.

Cu toate astea, după câte-va săptămâni, un interes neașteptat, și pe care aș fi fost foarte incurcat de al defini, se strecurase puțin câte puțin în viața mea. În toate diminețile, la aceeași oră, vedeam trecând pe drumul care inconjură Aubiers, o amazonă tână, însoțită de un servitor bătrân. Pare că o văz încă înaintând printre garduri și livezile înflorite, cu mica ei palărie de păiu de Italia care avea un buchet de pene, cu rochia de ca-

șil de a oferta pentru piatră de lavă vulcanică, din cauză că fiind vorba de un material ce urmează a se aduce din străinătate, termenul publicațiunilor a fost insuficient. Această petițiune s'a pus pur și simplu la dosar. Se adjudică contractul asupra d-lui Poujeolat cu prețul de 9 lei 95 bani metru pătrat. Acest rezultat se comunică consiliului comunal tocmă la 16 Aprilie. Garanție de la concurenți nu s'a luat conform art. 44 din legea comptabilității generale a Statului. În fine, unicii concurenți, d. Poujeolat și d. Lambrinidi, fosti adversari la licitație, propun la 3 Maiu printr'o petițiune subscrisă de ambil de astă-dată în perfectă armonie, ca comuna să le achite de totalul precit al pietrei, renunțând la 5 la sută din valoare, pentru motivul că ei au la dispozițiunea comunei în port întreaga cantitate de material.

În fața acestora, comisia nu se poate împedea de a considera această licitațiune ca un simulacru, menită a facilita interese cu totul străine de binele comun.

(Va urma).

STIRI MARUNTE

O telegramă din Bruxelles ne vestise de ună zi explozia unei bombe cu dinamită, care a avut de efect rănire gravă a purtătorului ei, Metayer.

În privința acestor explozii trei versiuni circulară: sau că Metayer căuta pe regele, care de multe ori se duce călare spre Ganshorn, unde a avut loc accidentul; sau că el a voit să'și încerce opera într'un loc mai domnic și, în cele din urmă, mai vine și întrebarea de nu cum va acele bombe erau să serviască la încoronarea țarului.

Metayer nu vrea să vorbească nimic; rările primite sunt foarte grave; moartea lui este sigură, dacă nu cum-va până în acest moment o fi și murit.

D. Mauser a prezentat în ultima ședință a academiilor de științe din Paris un nou aparat inventat de dânsul, prin care poate face să vorbească mai multe telefoane de odată prin același fir.

Acest aparat a funcționat pe piața Vendôme și a dat rezultate multumitoare; experiența s'a făcut cu o sută de telefoane care operau între Paris și Nancy, adevă pe o distanță de 400 kilometre.

Un nou Matusalem. Un țeran din împrejurimile Odesei, Iacov Zigeloff, se vede că și pusese de gând să facă concurență lui Matusalem. El a murit în vîrstă de o sută patruzeci și șapte ani. De alt-cum obiceiul acesta este în familie: fiul său este de o sută cincisprezece ani, nepotu-său, de optzeci și cinci și strănepotu-său de patruzeci. Zigeloff nu fumase nici nu băuse în viața lui spirtoase.

CORPURILE LEGIUITOARE

SESIUNE ORDINARA

Ședința de la 19 Februarie.

Senatul — Nu se ține ședință.

Camera. — D. R. Locusteanu citește o propunere iscălită de 40 d-nii deputați în copriinderea următoare:

„Având în vedere impregiurările actuale și trebuințele țării, subsemnatul avem onoare a supune votului onor. Aduării, următorul proiect de lege:

„Art. 1. — Se autorizează guvernul d'a emite rentă amortisabilă 5 la sută, în condițiunile legilor esistențe, pentru o valoare de 15 milioane lei.

„Art. 2. — Această sumă se va întrebuința:

chemire civit strănsă fpe corp cu un cordon de piele, și cu foile de pichet alb, căzând grațios. Avea cel mult 16 ani, și, cu tot norul de tristețe de pe obrazul ei fraged, așa de mare era strălucirea tineretii sale, în cât în mijlocul naturii în sărbătoare par-că și ea era una din încântările primă-verei.

Seara, s'întorcea pe același drum, și rar să întâmpla să nu fiu pe pragul ușei la ora trecerii sale. O salutăm cu respect, apleca cu grație capul ei frumos, și lucrurile se mărginea aici.

Eram aproape străin în acest ținut. Plecasem de la vîstra de 12 ani, și revenisem la intervale mari; uitasem până și numele vecinilor mei. Fără precugetare, fără a da cea mai mică importanță, numai din curiositate, am voit să știu cine era cea persoană frumoasă, și aflai că este d-ra Marta de Champieu; familia sa locuia la o mică distanță de la mine. Se ducea ast-fel în fie-care zi la micul castel des Granges, lângă d-ra Teresa de La Varenne, amica sa, de asemenea o fată frumoasă, se zicea, și a cărei sănătate, atinsă fatalmente, da cele mai serioase îngrijiri.

Sta până seara la căpătăiul scumpei sale bolnave, și se întorcea la părinții săi pe noaptea. Mi făcusem, fără voce, obiceiul d'a o vedea; începusem a mă asocia la preocupățiunile inimii ei. Ori cât de departe o zăream, i ob-

„Lei 10,000,000 pentru lucrări de tificățiune în țară și lei 5,000,000 pentru completarea echipamentului armatei.“ Se admite urgența.

Relativ la propunerea mai multor deputați pentru emiterea de rentă în sumă de 1,600,000 lei pentru fundarea de școle rurale, d. Cogălniceanu declară că primesce ca propunerea să se discute despărțit de legea gradației, dar cere ca propunerea să se aducă la ordinea zilii de urgență.

După ce d. Buescu vorbește contra și d. N. Ionescu pentru închiderea discuției, ea se închide.

Se pune la vot în total, cu apel nominal, proiectul de lege asupra gradației lefilor profesorilor, acest proiect se primesce cu 64 voturi, contra 5 și 2 abțineri.

Se începe dar nu se termină discuțiunea asupra raportului comisiei de anchetă parlamentară, făcută la Galați.

ARENA ZIARELOR

„Românul“, după ce constată că în orașe instrucțiunea s'a lăștit într'un mod simțitor, se uită la sate și aici vede o înapoiere măhnitoare. Cercetând cauzele acestei lipse de propășire, „Românul“ le găsește în inferioritatea economică a unei părți însemnate din clasa sătenilor.

„Dacă voim să îndreptăm răul, va trebui să mergem la originea lui. Va trebui să ne dăm toate silințele pentru a îmbunătăți starea materială a țăranilor, introducînd mijloace perfecționate de agricultură, îmbunătățind rasele vitelor, făcînd să pătrundă până în cele din urmă sate bine-facurile creditului, împunînd cărciumele și elementele coruptoare străine de prin sate, încurajînd pretindevin industria.“

Nu mai ast-fel vom rădica starea materială a țăranului, vom înălța nivelul său moral și atunci de la sine și va simți bine-facurile instrucțiunii, de la sine și va trimite copiii la școală, de la sine va cere înființarea da școlii acolo unde nu sunt.“

„Națiunea“ se ocupă cu opera de curînd apărută a principelui George Bibescu: *Istoria unei frontari.*

„Binele public“, răspunzînd la întrebarea „Românului“: Că ce părere are opozițiunea în constiunea Danărel? zice:

„Părerea opozițiunii este, părerea țării întregi de la o margine la alta; mențiunea strictă a dispozițiunilor tractatului din Berlin care nu prevede pentru pescutarea și supravegherea regulamentelor de navigațiune și poliție fluviaală, nici comisiunea mixtă, nici amestecul unei delegațiuni europene, ci numai o comisiune compusă din reprezentanții Statelor riverane, și Austria sau ori-ce altă putere în nici un caz nu poate fi considerată ca riverană, neavînd nimeni nici un petiic de teritor între Vărciorova și Galați.“

La rîndul său apoi întrebă și „Binele public“ pe guvern: are el o părere conformă cu drepturile noastre suverane, pentru ca să inspire vre-o încredere în țară?

„Este netăgăduit că d. Brătianu a mers din concesiune în concesiune, când denunțate de delegatul Austriei în comisiunea de la Galați, când mărturisite de însuși „Românul“ la 6 Iunie, când în fine aduse la cunoștiința țării de foștii repre-

servam cu neliniște atitudinea și fisionomia, mă intristam sau mă bucuram după cum părea mai mult sau mai puțin tristă de cât în ajun.

Cu timpul, un fel de înțelegere mută se stabilise între noi. Ghicise fără îndoială că eram în curentul nelinișteții sale, că o împărtășeam, și, trecînd, mi arăta într'un mic suris sau într'o privire desnădăjduită buletinul zilnic.

În toate acestea nu era nimic care să semene cu o aventură; ei bine! crede-vei?, aceste incidente așa de simple mi stăpîneau existența și o cuprîndeau cu totul. Mă interesam de d-ra de La Varenne ca și cum aș fi cunoscut-o; chiar de aș fi cunoscut-o poate că n'aș fi simțit pentru ea o milă mai sinceră, o simpatie mai arzătoare. Cugetam numai la aceste două prietene, le găseam până și în visurile mele, și lucru curios, în visurile și în cugetarea mea, nu isbuteam nici o dată să le despart una de alta, erau tot-d'auna împreună; când imaginea d-rei de Champieu mi apărea orbitoare de frumoasă și de fragezime, mai în același timp o figură palidă și suferindă să așeza lângă ea!!

(Va urma).

sentanți în streinătate. Astă-zi chiar conferința din Londra se găsește în fața unui contra-proiect prezentat de guvernul român care nu se desoibete într'un nimic de proiectul Barrere de cât prin schimbarea cuvîntului de: *comisiune mixtă, în comisiune de supraveghere*, însă această comisiune sub ambele denumiri are ca scop: *executarea regulamentelor.*“

Serviciul Telegrafic al „României Libere“

5 Martie — 9 ore dimineața.

Roma, 4 Martie.

D. Mancini a împărțit deputaților și senatorilor colecția de documente diplomatice relative la despăgubirile pentru pagubele suferite de supușii Italiani în ultimele evenimente din Egypt.

(Havas.)

ANUNCIU

Sub-semnatul, în urma încuviințării dată de consiliul general al județului, am înființat pe moșia mea Rudeni, din comuna Suiți, plaiul Loveștei, județul Argeș, patru bălciuri cu obor de vite pe fie-care an, iar în fie-care Duminică bălc fărăiui obor.

Cele patru mari bălciuri cu obor se vor ține în fie-care an:

I-ful. La prima zi a Rusaliilor;

II-lea. La 27 Iulie;

III-lea. La 7 Noembrie.

IV-lea. La 24 Februarie.

Ele vor dura câte o săptămână, iar oborul de vite se va ține în primele două zile ale fie-cărui bălcii.

Primul Bălcii va avea loc pentru anul 1883, la Rusalie acest an.

Șatrele prăvăliilor se vor da fără chirie d-lor comercianți timp de doi ani și fără nici o tacsă.

Dumitru Brătianu.

BARBU PALTINEANU

AVOCAT

14, STRADA IOCOANEI 14.

Consultațiuni 8-10 a. m. 6-8 p. m. 1532

SCHIMBARE DE DOMICILIU

Dⁿⁱ WILH. SALTER

DE LA FACULTATEA DIN VIENNA

Special; BOALE DE FEMEII ȘI SYPHILIS

S'a mutat Strada Pescaria-Veche Nr. 8 vis-a-vis de Hotel Londra (Calca Moșilor)

Consultațiuni de la 8-9 a. m. și 3-5 p. m.

VIN NEGRU

de Orevița și Golu-Drancea

Vechi de 4 ani, calitate superioară tuturor altor vinuri. — 15 fr. vadră.

ALB DE DRAGASIANI

din recolta anului 1879. — 15 fr. vadră la

FAUN POPESCU & Comp.

18, Strada Lipsani, 18.

SCHIMB ȘI COMISION

FRĂȚII BENZAL

41 bis, STRADA LIPSCANI, 41 bis.

CURSUL BUUREȘTI

Pe ziua de 21 Februarie 1883, ora 12

EFECTELE	Cump.	Vînd.
6% Oblig. de Stat convertite.	99 1/2	100
6% Cailor ferate Rom.	103 1/2	104
5% Renta Amortisabilă.	93 1/4	93 1/4
5% Renta Română	92	92 1/4
Oblig. de Pensie [300 l.] Dob. 10 fr.	225	230
7% Scrieri fonciare rurale.	102 1/2	103 1/2
5% " " " " " "	91	91 1/4
7% " " " " " "	101 1/2	102 1/2
6% " " " " " "	97 1/2	98
5% " " " " " "	88 1/4	88 1/2
5% Impr. Municipal București	86	87
Impr. cu pr. Buc. (bil. 20 l.)	32	33
Act. Bancii Naț. a României	1300	1310
Acțiuni Dacia-România	412	418
" " ale soc. de cred. mob. constructii.	215	218
Obligațiuni eșite la sort și C.	99 1/2	aur.
Acțiuni soc. Naționale.	238	240
Aur contra Argint și B. Banca.	1 5/2	2 %
Rubla hârtie	2 50	2 60
Florini	2 11	2 12
Lose otomane.	55	65

CURSUL DIN VIENNA

3 Martie	
Napoleonul.	9 49
Ducatul.	5 63
Lose Otomane.	27 20
Rubla hârtie.	120 25

CURSUL DIN BERLIN

3 Martie	
Oppenheim.	110 20
Rubla hârtie.	206 10
Oblig. noui 6%.	103 60
" " 6%.	98 20
Renta Amort 5%.	93 50

CURSUL DIN PARIS

3 Martie	
Renta Română.	92
Lose Otomane.	58 1/2

SCHIMBUL

21 Februarie	
Paris (3 luni).	99 35
" la vedere.	100 25
Londra (3 luni).	25 7 1/2
" la vedere.	25 36
Berlin (3 luni).	122 70
" la vedere.	122 50
Viena la vedere.	212

Adrese pentru telegrame BENZAL

